

Alle leerlingen samen in één klas rondom de nieuwe kerk!

Op deze foto staan al de jongens van de Sint Jozefschool, die vanaf 1933 in volgende klassen zaten: het derde, vierde, vijfde, zesde, zevende en achtste studiejaar. Zij zaten wel allen samen in één klas. Het was de taak van meester Flor Gommeren, om op één lesuur les te geven aan het derde en het vierde en daar was ik als 8-jarige bij. Op de foto zit ik op de eerste rij en ben ik de 3de van rechts. Daarna gaf hij les aan het vijfde en zesde en tenslotte aan het zevende en achtste jaar. Ik luisterde naar alle lessen, zodat ik er op den duur een potje van maakte en mijn vader besloot me terug naar de lagere school in Kapellen te sturen, waar ik mijn schoolloopbaan begonnen was.

Toch heb ik met de school van Heide een grote gebeurtenis meegemaakt; op een keer mochten we een bezoek brengen aan de nieuwe kerk die in opbouw was: op de plaats tegenover het klooster, waar een toegangsdeur moest komen, lagen planken, waarover kruiwagens reden. Langs die weg moesten ook wij de kerk binnengaan. Het hoogkoor, boven de onderkeldering was volledig in beton opgetrokken; verder was de hele omtrek van de

kerk in heibloemkleurige baksteen gemetst. Dit is tot op heden nog te zien, want de binnenmuren werden verder opgebouwd in gele steen. Binnen deze muren groeiden er toen nog heistruijkes, berkjes, kleine dennenboompjes en bunt (soort gras), dit alles nog overkoepeld met een helblauwe lucht en een stralende zon! Pastoor De Preter heeft toen een heel verhaal vertelt, waarvan ik niets meer weet. Hij liet ook de tuinen rond de kerk aanleggen en zo maakten we het aanplanten van vier sparren mee tussen de Sint Jozeflaan en de toren. Heel wat jaren geleden zijn er door een hevige storm drie van hen omgewaaid. Ik vermoed in 1990. Toen werd er ook een thujahaag geplant langsheen de Sint Jozeflaan. De grond waar zich nu de pastorie bevindt en de hele tuin erbij, was de speelplaats van de Sint Jozefschool. De plaats, waar nu de kleutertuin staat, was een weide van melkboer Tuur Loopmans. Hier graasden soms drie koeien. Hij bezat nog enkele ha weiland in de Withoefse heide voorbij de Kon.Astridlaan. Hijzelf woonde in een woonhuis in de Withoeflei, waar nu de Firma Cant gevestigd is. De woning en de stallen zijn afgebroken en vervangen door nieuwbouw. Hij had een zoon Jos. Deze is ongehuwd overleden. Op de foto zien we ook de klaslokalen: linksachter waren er 2 lokalen, gescheiden door een rolluik, dat kon opgetrokken worden. Hier werd de eerste jaren de H. Mis opgedragen. Tussen de feestzaal, toen veel kleiner, en die lokalen was er een brede doorgang met een buitendeur. Later werd deze bij de feestzaal betrokken. Vanaf 1934 werd de H.Mis in deze feestzaal gehouden tot de nieuwe kerk in 1935 in gebruik genomen werd. Toen wij verhuisden in 1933, woonden er in Heide 's winters nauwelijks 400 mensen. De wijk had toen zelfs nog geen naam. Zij werd kadastraal aangeduid als wijk F. Voor de echte Kalmthoutse gemeenschap was de wijk F een woonplaats voor vreemdelingen, eerst met een hele reeks hotels, daarna in de zomermaanden een invasie van Antwerpse Joden en er stonden ook al

een reeks buitenverblijven van inwoners, vooral uit het Antwerpse. Vanaf eind jaren 1930 begonnen er zich vaste bewoners in Heide te vestigen en werd er duchtig bijgebouwd. Reeds zeer lang bestaat er in Kalmthout een historische gemeenschap vanaf de "Acht Zaligheden tot het Kapelleke" en verder tot en met de "Bezemheide". Origineel was dit een wijk waar de bezembinders woonden en werkten. De laatste van hen was Linus De Bakker, geboren in Nieuwmoer. Na oktober 1944 hoorde Heide echt bij Kalmthout, want de Canadezen zijn langs Heide Kalmthout binnengekomen. Ik zag de eerste tanks binnensrijden, geflankeerd door Canadese infanteristen. In de beginjaren was er nog geen elektrische straatverlichting en brandden er slechts acht gaslantaarns in de Heidestatiestraat. De Sint Jozef-school is ondertussen uitgegroeid tot een volwaardige, hele grote lagere school, waarvan de afgestudeerden goede prestaties leveren in het voortgezet onderwijs. Al onze kinderen, zowel die van mijn broer als die van ons, onze kleinkinderen en op het ogenblik de achterkleinkinderen volgden en volgen les in de Sint Jozef school van Heide. We zijn er trots op....

p.s.: Als er iemand soms nog jongens met naam op de foto herkent, een melding is dan gaarne aanvaard.

(bijdrage van Louis Verpraet, foto's: klasfoto schooljaar 1933/1934 en foto van de laatste Kalmthoutse Bezembinder Lines De Backer met echtgenote)

De "zonneput", bestaat hij nog?

In ons krantje nummer 15 waar Louis Verpraet schreef over Geert Grub beschreef hij ook een zonneput die Geert Pijnenburg had gegraven. Wij ontvingen hierover een reactie van lezer Tony Impe: Beste Louis, een klein amenda'tje aan het verhaal van de zonneput. Ik kwam in Heide wonen, met mijn familie toen ik 4 jaar oud was (1962), in de Hazendreef op nr 2A. (later is dat 4 geworden). De zonneput ken ik vanuit mijn jeugd. Was strikt verboden terrein, want de wallen zouden onstabiel zijn en zouden kunnen instorten. Die zonneput lag op de grens tussen het eigendom van onze burens, (Familie Hoornaert, Hugo en Annie en dochter Monique, Hazendreef 2). De vader van Hugo was een van de eigenaars van een Antwerpse bibliotheek, genaamd DIDULA. In de jaren '70 heb ik nog meegeholpen met het opruimen van de reservevoorraad boeken die allemaal nog vooroorlogs waren en in de oude spelling, waardoor niet meer bruikbaar en waardeloos tenzij voor oud papier. Wij hebben toen een container vol met boeken uit die opslagruimte weggehaald, ik

kan me de geur van al die oude boeken nu nog ruiken. Aan de andere zijde was er een villa, het buitenverblijf van de familie Spaanijers uit Deurne, Lakborslei, nummer ken ik niet. Het was vreemd dat de toegang tot de zonneput aan de noordkant lag, de kant van Hazendreef 2, voor zover mij bekend hoorde het ook tot die eigendom. Is dat dezelfde zonneput als waarover in het artikel sprake? Dan is het toch merkwaardig dat de toegang langs die kant was. Toen ik opgroeide was de zonneput voor ons kinderen strikt verboden

terrein. Hugo Hoornaert oefende er een enkele keer met zijn long rifle, maar alleen nadat hij absoluut zeker had gemaakt dat wij uit de buurt waren en bleven, tot hij gedaan had. Toen wij wat ouder waren zijn we wel verschillende keren in de zonneput geweest, om bramen te plukken want

de hele put was overwoekerd tegen die tijd. Al moesten we ook toen beloven niet op de wallen te klimmen. En dat hebben we ook niet gedaan (ehumm, we zijn er niet onder bedolven geworden, dat is wel zeker). Of de zonneput nog bestaat weet ik niet, ik ben verhuisd in 2000 en kort daarop zijn zowel Annie als Hugo overleden. De nieuwe eigenaars hebben grondig gerenoveerd en de kans is groot dat de zonneput nu verdwenen is.

Dus de vraag blijft, bestaat de "zonneput" nog?

Een molensteen midden in de heide!

Kalmthoutenaren die regelmatig de heide bezoeken weten allen waar de "molensteen" zich bevindt. Het is een bak in de heide, maar hoe komt deze daar te liggen?

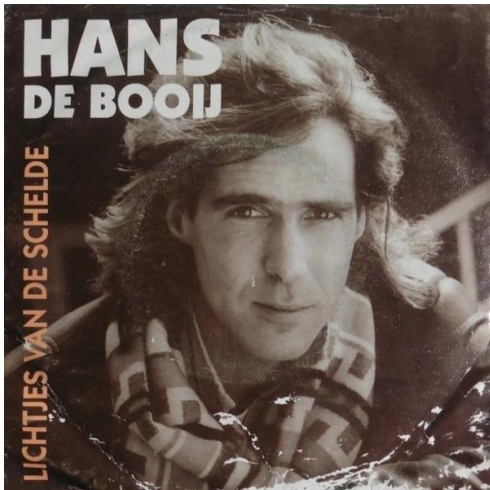
Als we vanaf de parking De Vroente de Duitse weg volgen dan komen we automatisch aan de plaats waar de molensteen ligt. Velen lopen hier zomaar langs, maar deze steen staat symbool voor de jarenlange strijd voor het behoud van de Kalmthoutse heide. In 1970, twee jaar nadat de heide erkent werd als Staatsnatuurreserveaat, werd de molensteen geplaatst. Op de steen is een citaat van Cicero gebeiteld: "Met de natuur als gids onmogelijk te verdwalen". Het plaatsen van de steen gebeurde als dank aan professor Jozef Muls, die zich jarenlang had ingezet om deze erken-

ning te krijgen. De molensteen is afkomstig van de molen die vroeger in de Molenbaan stond ter hoogte van de Wipstraat maar daarover meer in ons volgend krantje.

(eigen inbreng)

Hans de Booij woonde enkele jaren in Heide!

De Nederlandse zanger Hans de Booij (°Arnhem 2 juni 1958) woonde eind de jaren '80, begin de jaren '90 in de Eikenlaan in Heide. Hans is vooral gekend van zijn liedjes als "Annabel" (1983), "ik

hou van alle vrouwen" (1985), enz. Hij is zowel in Nederland als in Vlaanderen bekend. Zo bracht hij ook de evergreen "De lichtjes van de Schelde" van Bobbejaan Schoepen uit 1952 weer onder de aandacht. Begin de jaren '90 kwam Hans de Booij enkele malen op een andere manier in het nieuws, onder andere doordat hij persoonlijk failliet ging. Ook een schermutseling met de Antwerpse politie gepaard gaande met een dronken bui kreeg heel wat belangstelling, voor deze feiten ging hij trouwens vrijuit.

Vooraf door dit feit leerde ik de Booij, ik was toen zijn wijkagent, beter kennen. Verschillende malen hebben wij over het incident dat hij in Antwerpen voorhad met de politie, en waarbij de politie flink het boekje te buiten was gegaan, gesproken. Ondanks zijn soms eigenaardig gedrag was Hans in mijn ogen een aangename gepreks-partner een konden wij wel opschieten met elkaar. In 1990 gaf hij zijn eerste boek "de kleine liefde" uit. Hij deed mij een exemplaar cadeau en schreef op de eerste bladzijde "heide 20/20/1990, voor mijn allerliefste wijkagent, Hans de Booij". (de datum is geen typefout, staat zo in het boek) In een volgend boek (2001, Het Ministerie van liefde) beschreef hij zijn persoonlijke levensfilosofie en pleitte hij voor de oprichting van een Ministerie van Liefde. De Booij ging maandenlang met een rugzak vol boeken door het land om zijn boeken deur aan deur te verkopen. Uiteindelijk wist hij er meer dan 4000 aan de man te brengen. Enkele jaren later geraakte hij dan weer verweven bij gijzelingszaak. In 2008 week Hans uit naar Thailand waar hij in 2012 huwde. In 2013 schreef hij opnieuw een boek "de Kathedraalpisser van Antwerpen" verwijzende naar de problemen die hij had gekend in de Cogels-Osylaan in Antwerpen en welke die nacht niet in verhouding stonden met

het politiegeweld dat toen tegen hem werd gebruikt toen hij als wildplasser betrapt en aangehouden werd.

(eigen bijdrage)

Aanvulling rond Touwslagerij Rymemants

In onze vorige uitgave hadden we het over de touwslagerij Rymemants welke gevestigd was in de Frans Raatsstraat (Acht Zaligheden). We kregen een reactie op dit artikel toegestuurd:

In Beukenhof woont er een resident die samen met haar oudste broer en oudste zus woonde in het huis tegenover de touwslagerij. Onze resident kan nog veel vertellen over die periode, het was haar oudere broer Frans Roes (geboren in 1933) die daar heeft gewerkt. Vanaf zijn 14 jaar is hij aan de slag gegaan in de touwslagerij. Men werkte van 's morgens tot zolang het licht was buiten, het was ook zwaar werk. Er werd gewerkt aan een uurloon van 4,25 BF. Er werden niet alleen kabels en stootkussens gemaakt maar ook matten die een brouwer gebruikte bij het leveren van de biervaten. Ook voetmatten en zitpoefs werden er gemaakt. Onze resident heeft op haar kamer nog een poef staan die ze vroeger zelf nog gemaakt heeft op de zolder volgens de regels van de kunst. Tijdens de topperiode van productie werkten er tot twintig arbeiders per dag en tijdens de schoolvakantie was er nog wat extra hulp. Er bestaat een film gemaakt door Alidoor Noppe, de schoenmaker, en Jef

Van Eeckelen. Een team van vrijwilligers heeft in het verleden veel gedaan voor het behoud van de touwslagerij, deze zijn: Herman en Willy Suyckerbuyck, Leo Sterckx, Felix Hertoghs en Jef Van Eeckelen.

(ingezonden door Paul Witters, vrijwilliger in residentie Beukenhof)

Ingezonden!

even een tekstje voor Louis en Ann voor in de krantjes van Achterbroek en Heide:

het gaat zo:

Dank je wel Louis en Ann voor jullie initiatief! 't Krantje van Heide gaat meer over het verleden, van Achterbroek meer over het heden. Een dank je wel is hier op zijn plaats. Beiden presteren jullie het om iedere week leuke, historische, grappige verhalen te schrijven, tekeningen en foto's van toen en nu, aan reacties merk je dat het geapprecieerd wordt. Dank je wel Louis en Ann voor dat samenbrengen van nieuws over onze gemeente, ons dorp, oud en jonger kan het lezen..., eruit leren, meer te weten te komen over toen en nu, wat belangrijk is in deze stille tijd. Ik ben best al meer te weten gekomen over ons dorp Achterbroek en Kalmthout. Ik zou zeggen: Hou nog even vol! Tot we met zijn allen aan het babbelen, buurten, vieren, ontmoeten komen...Proficiat!

Warme groetjes, May Van Gool uit Achterbroek.

Zo ging het vroeger!

Na een leven van zorg en toewijding voor anderen is van ons heengegaan

De Heer

Stan GEERAERTS

Echtgenoot van mevrouw Isabella LOOPMANS

Ere-Veldwachter der gemeente Kalmthout. Drager van verschillende eretekens en houder van meerdere diploma's van Nationale Erkentelijkheid.

Geboren te Kalmthout op 4 juni 1919 en aldaar. Seniorenresidentie Beukenhof, overleden op 5 oktober 2002. Voorzien van de ziekenzalving.

De uitvaartiturgie, waartoe u vriendelijk wordt uitgenodigd, zal plaatshebben in de parochiekerk van St.-Jozef te Heide-Kalmthout, op zaterdag 12 oktober 2002 om 10.00 uur. Bijeenkomst en gelegenheid tot groeten in de kerk vanaf 9.40 uur. Vrienden en kennissen die bij vergetelheid geen rouwbericht ontvingen, gelieve dit als dusdanig te aanzien.

Rouwadres: Korenveldlaan 25, 1780 Wemmel. Tel.: 02-460 51 06 Rue Ernest Laurent 163, 1420 Braine l'Alleud. Tel.: 02-385 18 29

Heide vertelt, een super editie. Een dikke proficiat... Stan (Stanneke) de garde heb ik als peuter goed gekend. Stan kwam regelmatig op bezoek waar wij vroeger woonde: de "Putse-Moer" te Kalmthout. Stan kwam met de fiets een document brengen, soms een boete, iets melden aan mijn vader, enz. Stan de garde en mijn vader Jacques kwamen zeer goed overheen. De gespreken konden soms heel lang duren...De fles jenever (Bols) en de Meurisse chocolade pralines waren meestal op de tafel.

(toegezonden door Philippe Meurisse, Missiehuislei)

Heel vroeger was er ook al een vorm van quarantaine!

Uit het boek: Kalmthout door de eeuwen heen van Jos Vorsselmans:

6 juli 1570. Er heerst verslagenheid in ons dorp. Slechts enkele mensen vertonen zich buiten. Zij schijnen elkaar meer te mijden dan te zoeken. Ze zien er bedrukt uit en kijken schuw voor zich uit. Weldra wordt er gefluisterd: "de pastoor is ziek". Dat wilde wat zeggen toen! De pest immers had ons dorp bezocht en menigeen dorpeling was reeds ten grave gesleept. Aan de pastorij stak een 'stroowisch' buiten. Dat was het overeengekomen teken. Daarbinnen heerste de pest en maakte er korte metten mee, want kort nadien stierf mijnheer pastoor De Weerd. Ijselijk! Dadelijk en zonder veel plechtigheden werd hij begraven door de "schrobbers" die ook nadien de pastorij, die nu als "vuyl huys" gemerkt stond, ruimden en kuisten.

In de middeleeuwen werden onze voorvaders niet alleen door allerlei oorlogsrampen beproefd,

ook andere onheilen, als de pest, hongersnood en bittere armoede bezochten hen dikwijls. Slecht gehuisvest als zij meestal waren en door hun volkomen onwetendheid tegenover de eenvoudigste regels der gezondheidsleer, werden zij meermaals door de vreselijke pestziekte overvallen. "Haestelijke sieckte", werd ze genoemd, omdat ze zo een snel verloop had;

"zwarte dood" omdat de lijken gewoonlijk er zwart door uitsloegen of "gave Gods" omdat ze dikwijls als 'n straf des hemels werden aanzien. In onze streek woedde meermaals de pest en onze voorouders troffen tegen haar verspreiding de strengste maatregelen. Onze keurboeken (dorpsreglement) die dagtekenen van voor 1500, behelzen reeds te nemen maatregelen tegen de "pestilentie" en voorschriften betreffende de "vuyl huysen" en de "schrobbers" of de betaalde reinigers. Voor de huizen waar de pest heerste moest een staak met een "stroowisch" daarop aangebracht zijn en de pestlijders mochten zich niet op straat vertonen dan voorzien van 'n witte roede of stok waaraan iedereen ze kon herkennen en tijdig mijden. In 1544, kort na de uitspattingen van den "Gelderschen Maarten", kwam deze ziekte onze reeds zo zeer getroffen voorouders weer al verrassen. Men meent dat het "Van Rossems bende" zijn die ze toen meebrachten. Hun gevreesde aanvoerder stierf trouwens zelf aan de pest te Antwerpen in 1555. In 1583, na de doortocht van Biron, daar zij, door uiterste nood gedreven, bedorven voedsel hadden gegeten. In 1602-1604 werd nagenoeg heel de streek ontvolkt door de pest. In 1656 stierven Christaan De Greeff, secretaris alhier, en zijn echtgenote Ida Verbraecken, ten gevolge der pestziekte. Uit het parochiaal overlijdensregister van dien tijd blijkt duidelijk dat tal van inwoners toen zijn gestorven aan de pest. Strengere maatregelen bleven daarom niet uit en in 1637 werden binnen Kalmthout

zware straffen voorzien tegen dezen die, 't is eender hoe, in betrekking trachten te komen met inwoners van Santvliet waar de pest volop heerste. In 1661, toen de pest heerste in Antwerpen, te Stabroek en Kapellen, werden de voorzorgsmaatregelen nog verscherpt. In 1676 hoort men hier van de "roode en grauwe loop". Weer worden de doden onmiddellijk zonder uitvaart begraven. Niemand mocht ter bruiloft gaan en ook de kermissen en teerfeesten waren verboden. Op 't einde van de zeventiende eeuw schijnt deze vreselijke ziekte uit onze gewesten verdwenen te zijn. Nadien werd er niet meer van gehoord. In 1904 heerste op het gehucht Nieuwmoer de pokken en deze besmettelijke ziekte eiste meerdere mensenlevens op.

Sport 100 jaar geleden: Olympische tijdrit via Kalmthout.

Het is 100 jaar geleden dat de Olympische spelen plaatshadden in Antwerpen. Het doel van de stad Antwerpen was om dat dit jaar met veel luister te vieren. Door de corona-maatregelen zijn alvast de eerste herdenkingen in het water gevallen. Wat minder bekend is, dat is het feit dat ook Kalmthout een heel klein beetje geschiedenis schreef in dat olympisch jaar. In het boek "75 jaar sport in Antwerpen" uitgegeven in 1971 ter gelegenheid van 75 jaar sport-

perssyndicaat lezen we het volgende:

"Het parcours van de tijdrit bracht de renners van Mortsel naar de Belgisch-Nederlandse grens en van Essen naar Nieuwmoer, Wuustwezel, Hoogstraten, Merksplas, Turnhout, Dessel, Mol, Geel, Westerlo, Heist-op-den-Berg, Lier, Boechout, Mortsel, Wilrijk (Garden city) de aankomstlijn lag 300 meter voor de wielersbaan. Bekend werd het publiek echter niet gemaakt dat de tijden niet in de piste zouden genoteerd worden".

De kans dat ooit nog Olympische spelen in ons land zullen doorgaan is zeer klein, laat staan dat onze gemeente in de toekomst nog olympiërs over de vloer zou krijgen! Een unicum dus in de Kalmthoutse geschiedenis.

Heide vertelt is een tijdelijke uitgave

Redactie: Louis van den Buijs
vandenbuijslouis@gmail.com
0477/22.24.81

Eerder verschenen krantjes kan je downloaden via www.binkalmthout.be